

довгостроковій перспективі це може негативно вплинути на атмосферу в команді і загальне моральне здоров'я організації.

Швидкий розвиток технологій є ще одним значним викликом. Постійні технологічні інновації і зміни створюють потребу в безперервній адаптації і освоєнні нових навичок. Це може бути джерелом психологічного дискомфорту для працівників, які відчують тиск, щоб постійно оновлювати свої знання і навички, щоб залишатися конкурентоспроможними на ринку праці. Часто це супроводжується страхом перед застаріванням, невпевненістю у власних силах і тривогою з приводу можливих змін у робочих обов'язках. Недостатня підготовка до змін або відсутність підтримки з боку роботодавця може погіршити ситуацію і сприяти підвищенню стресу і тривожності серед працівників [4].

Крім того, швидкі технологічні зміни можуть створювати розрив між різними поколіннями працівників. Старші працівники можуть відчувати труднощі з адаптацією до нових технологій, що може вплинути на їхню впевненість у себе і загальний рівень задоволеності роботою. Це може призвести до конфліктів у команді або до відчуття відчуження серед працівників, що також вплине на загальний моральний клімат.

Відповідно, організації повинні не лише впроваджувати новітні технології, але й активно підтримувати своїх працівників у процесі адаптації. Це може включати в себе проведення тренінгів і курсів підвищення кваліфікації, забезпечення менторської підтримки, а також створення комфортного і підтримуючого середовища, де працівники можуть відкрито висловлювати свої побоювання і отримувати необхідну допомогу. Залучення працівників у процес змін і забезпечення їм ресурсів для розвитку можуть значно зменшити негативні наслідки стресу і вигорання, сприяючи таким чином створенню здорового і продуктивного робочого середовища [3].

Таким чином, гідна праця є важливим аспектом не лише для індивідуального благополуччя працівників, але і для загального економічного розвитку. Психологічні особливості відіграють ключову роль у формуванні умов праці та забезпеченні стійкого економічного зростання. Розуміння і врахування цих аспектів дозволяє організаціям створювати гармонійні умови для своїх працівників, що в свою чергу сприяє їхній продуктивності та загальному успіху.

Література:

1. Іванова Н. М. Взаємодія між гідною працею та економічним зростанням: Психологічні аспекти. Монографія. Київ: Вид-во НТУ, 2022. 280 с.
2. Сидоренко О. І. Економічне зростання та задоволення від праці: Психологічні дослідження. Стаття. Економічна психологія, 2021. № 4. С. 45–59.
3. Петрова О. Г. Гідна праця в умовах економічної нестабільності: Психологічні фактори. Дисертація. Львів: Львівський університет, 2019. 180 с.
4. Ковальчук А. Соціально-психологічні аспекти трудового середовища та економічного зростання. Стаття. Журнал соціальної психології, 2023. № 2. С. 88–102.

ЕФЕКТИВНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО СОЦІАЛЬНОГО ЛІФТА ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Сакало О. Є.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
asakalo79@gmail.com*

Більшість дослідників вважають однією з необхідних умов нормального функціонування сучасного суспільства й, відповідно, його сталого розвитку, ефективну роботу різних соціальних ліфтів.

З-поміж основних соціальних ліфтів: політичного, професійного, шлюбно-сімейного, освітнього, чільне місце традиційно займає економічний соціальний ліфт.

Зазначимо, що він ефективно працює у країнах зі сталою демократією та ринковою економікою. Саме така система забезпечує існування високооплачуваних робочих місць, можливість робити заощадження та інвестиції, розвивати власний бізнес й, відповідно, підвищувати у такий спосіб власний соціальний статус.

Розглядаючи питання ефективного функціонування економічного соціального ліфта, науковці визначають кілька недоліків та проблем, що з цим пов'язані. Насамперед, мова йде про суттєву різницю у доходах громадян, яка обумовлює велику соціальну нерівність. До цієї ж проблеми можна віднести низьку заробітну плату. В деяких країнах низькооплачувана робоча сила становить найбільшу частку серед усіх працівників і це суттєво обмежує можливості соціального просування. Ще одним негативним чинником, що впливає на роботу економічного соціального ліфта є безробіття. Не зважаючи на те, що це явище є об'єктивним і присутнє в економіці завжди, воно серйозно підважує роботу згаданого соціального ліфта, адже безробітні фактично не можуть ним скористатися. Також, ускладнює можливості соціального просування за допомогою економічного соціального ліфта низький рівень освіти та професійних навичок індивіда.

Слід сказати й про два зовнішні фактори, що негативним чином позначаються на ефективності функціонування економічного соціального ліфта. По-перше, мова йде про економічні кризи, які переживають світова та національна економіки і призводять до зростання безробіття, падіння рівня доходів й, як наслідок, загострення соціальної нерівності. Другим негативним зовнішнім чинником є високий рівень корупції в суспільстві в цілому та економіці зокрема. Корупція заважає розвиватися бізнесу й, відповідно, люди втрачають робочі місця та можливості соціального просування [1, с. 195].

Якщо аналізувати умови функціонування економічного соціального ліфта в сучасному українському суспільстві, то можна вести мову про всі вищезазнані недоліки. Наприклад, для України є притаманною велика соціальна нерівність, що іноді фактично унеможлиблює нормальну роботу економіки як соціального ліфта. В Україні, на жаль, чисельно переважає нищій клас з суттєво обмеженими можливостями соціального просування. Також дослідники відзначають стабільно високий рівень корупції, що негативно впливає не тільки на можливості соціальної мобільності, а й сповільнює євроінтеграційні процеси у нашій країні.

Варто зазначити, що вітчизняна економіка впродовж років незалежності зазнавала структурної перебудови. На цей процес сильно вплинули переважання виробництва засобів виробництва порівняно з розвитком виробництва предметів споживання, загальна технологічна відсталість і сировинна спрямованість ключових галузей економіки; сировинна орієнтація експорту, втрата старих налагоджених ринків збуту та партнерів в економічному співробітництві і кооперації, звуження економічного простору та перспектив подальшого технологічного розвитку. Дослідники вже давно фіксують початок процесу деіндустріалізації вітчизняної економіки. Деформаційні процеси в економіці посилюють техніко-економічні диспропорції у реальному секторі, збільшують частку низькокваліфікованої робочої сили, особливо у виробничій сфері. Демографічні фактори також мають регресуючий вплив – від'ємний приріст населення, зменшення частки дітей, зростання еміграції тощо. Під час війни демографічна ситуація в країні тільки погіршилася і прогнози на майбутнє у цій сфері, на жаль, невтішні [2].

Зауважимо, що ефективне функціонування і сталий розвиток сучасної ринкової економіки багато в чому залежать від здатності ринку праці адекватно реагувати на зміни, що відбуваються, тобто від того, наскільки швидко проходить процес адаптації поведінки основних суб'єктів відносин зайнятості до економічних перетворень. Водночас економічна поведінка, трудова мобільність і особливості адаптації працівників суттєво пов'язані з підвищенням гнучкості ринку праці.

Прикметно, що за результатами соціологічних досліджень найбільший оптимізм щодо висхідної мобільності за матеріальним становищем та одночасно високим рівнем

готовності до підприємництва виявляють молоді люди. Молодь частіше за інші верстви населення дивиться у майбутнє з надією й розглядає підприємницьку діяльність як соціально-економічний ліфт. Такі результати безумовно додають оптимізму щодо розвитку соціально-економічних процесів у нашій країні у майбутньому [3].

Разом із тим ми вимушені констатувати, що триваюча повномасштабна війна негативно вплинула на роботу як економічного соціального ліфта, так і загалом на фактично усі процеси та соціальні інститути, що відбуваються та функціонують у нашому суспільстві. Ця проблема безумовно варта окремої серйозної уваги та вивчення.

Загалом, на нашу думку, проблема ефективності функціонування економічного соціального ліфта в Україні є дуже важливою і потребує подальших досліджень.

Література:

1. Сакало О. Є., Здоренко С. В. Економічний соціальний ліфт у сучасному суспільстві. *Збірник наукових праць викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів фізико-математичного факультету / ПНПУ імені В. Г. Короленка*; редкол. : Т. М. Барболіна (голов. ред.) та ін. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2023, С. 195–196.

2. Саяк О. В. Економічна нерівність та економічна стратифікація: їх види та взаємозв'язок. *Науково-практичні конференції кафедри ПТЛ (Економіка підприємства: теорія та практика: Всеукр. студент. наук.-практ. Інтернет-конф. та Підприємництво та торгівля: сучасний стан і перспективи розвитку: Міжнар. наук.-практ. конф.)*. URL : <https://konfkafptl.lntu.edu.ua/index.php/ККРТЛЛНТУ/article/view/16> (дата звернення 02.09.2024).

3. Телешун С. “Соціальні ліфти”: як туди потрапити? URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3114222-socialni-lifti-ak-tudi-potrapiti.html> (дата звернення 01.09.2024).

2. Сталий розвиток міст і громад.

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ГРЕБІНКІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Басарьов Д. А.

Магістрант Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка,

(науковий керівник – доктор педагогічних наук, доцент кафедри культурології, філософії та музеєзнавства Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Рената ВИННИЧУК)

Програма розвитку культури і туризму Гребінківської міської територіальної громади на 2022-2026 роки, затверджена рішенням 11 сесії Гребінківської міської ради VIII скликання розроблена з метою підвищення ефективності діяльності закладів культури Гребінківської міської територіальної громади, зміцнення матеріально-технічної бази, збереження духовної та історико-культурної спадщини, забезпечення реалізації прав громадян на доступ до культурних надбань, здобуття мистецької освіти.

В рамках Програми забезпечено діяльність 45 закладів культури: дитяча школа мистецтв– 1, міський будинок культури – 1, міська публічна бібліотека –1, міський краєзнавчий музей – 1, 23 - сільські бібліотеки-філії та 18 клубних закладів в сільській місцевості.

В зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ та введенням військового стану в країні діяльність закладів культури була спрямована на організацію та проведення 406 благодійних заходів та концертів, зібрані кошти використано на підтримку ЗСУ.

Другий аспект пов'язаний з викликами, які стоять перед Гребінківською громадою включає залучення публіки, фінансування, використання новітніх технологій для просування та збереження культурного продукту. Ефективний менеджмент у цій